

Nr 412.

Godkänd av första kammaren den 14 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 15 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till dels lag om ändrad lydelse av 5—8, 10, 16, 19, 20, 23, 24, 26 och 28—33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av berörda lag den 30 juni 1913, ävensom väckta motioner angående viss ändring i förstberörda lag.

(Andra sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande nr 3)

Till Konungen.

Genom en den 12 mars 1918 dagtecknad proposition, nr 184, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) **Lag**

om ändrad lydelse av 5—8, 10, 16, 19, 20, 23, 24, 26 och 28—33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Härigenom förordnas, att 5—8, 10, 16, 19, 20, 23, 24, 26 och 28—33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skola i nedan intagna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 141 häft. (Nr 412—413.) 1

5 §.

Pensionsavgift — — — — oförmögen.

Från — — — — person.

I övrigt ankommer på Konungens prövning, huruvida och under vilka villkor personer, vilka pension är tillförsäkrad på grund av anställning i statens tjänst, må undantagas från avgiftsplikt enligt denna lag.

6 §.

Pensions — — — sammanlagda belopp.

Därjämte utgår av allmänna medel ett tillägg till pensionen för pensionstagare, som är till arbete varaktigt oförmögen och vilkens årsinkomst ej uppgår för man till 300 och för kvinna till 283 kronor.

Pensionstillägget utgör för år räknat för man 150 och för kvinna 140 kronor med avdrag av sex tiondelar av det belopp, varmed pensionstagarens årsinkomst må överstiga 50 kronor.

Därjämte — — — erlagd.

För pensionsberättigad änking, änka eller ogift kvinna, som är till arbete varaktigt oförmögen och har att försörja barn eller adoptivbarn under femton år, ökas pensionen, därest årsinkomsten ej uppgår för man till 300 och för kvinna till 283 kronor, jämte 125 kronor för varje sådant barn, med särskilt pensionstillägg för barnen. Enahanda rätt tillkommer jämväl pensionsberättigade äkta makar, som båda äro till arbete varaktigt oförmögna och vilkas sammanlagda årsinkomst ej uppgår till 583 kronor jämte 125 kronor för varje barn. Beloppet av sådant pensionstillägg utgör 75 kronor för varje barn med avdrag av sex tiondelar av det belopp, varmed årsinkomsten må överstiga 300 kronor för änking, 283 kronor för änka eller ogift kvinna och 583 kronor för äkta makar.

Pensionsbelopp avrundas till närmast högre sådant tal, att dess utbetalning i föreskriven ordning kan verkställas med ett för varje betalningstermin lika, å helt tiotal öre slutande belopp. Utgöres pensionsbelopp av dels pension enligt första stycket i denna paragraf och dels pensionstillägg, skall avrundningen verkställas å pensionstillägget.

7 §.

Årsinkomst — — — 34 §.

Där inkomst, som i 6 § andra stycket avses, helt eller delvis utgöres av naturaförmåner, skall vid uppskattning av dessa förmåners årliga värde iakttagas, att, där naturaförmånerna räcka till full, om än torftig försörjning, deras årliga värde ej må uppskattas till lägre belopp

än 300 kronor för man och 283 kronor för kvinna, och att, där naturförmånerna ej räcka till full försörjning, deras årliga värde uppskattas till motsvarande lägre belopp, ävensom att årliga värdet av bostad ej må uppskattas till lägre belopp än 50 kronor. Där uppskattningen ej kan ske med ledning av dessa bestämmelser, verkställs densamma efter de i orten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

I — — — person.

8 §.

Befinnes — — — mantalsskriven.

Åtnjuter pensionstagare med bidrag från pensionsstyrelsen sjukvård eller yrkesutbildning, äger styrelsen med hänsyn till föreliggande omständigheter förordna, att pension under tiden icke skall utgå. Har han anhöriga, vilka för sitt uppehälle äro beroende av honom, må dem medgivnas rätt att under samma tid uppbära pensionen eller en del därav.

Vägrar någon utan giltig anledning att underkasta sig sjukvård eller yrkesutbildning, vartill bidrag erbjudits honom av pensionsstyrelsen, och anses goda utsikter förefinnas att genom dylik åtgärd förebygga inträddet av varaktig oförmåga till arbete eller häva redan inträdd sådan, må pension helt eller delvis tillsvidare förvägras honom, under förutsättning att han gjorts uppmärksam på denna påföljd.

Har — — — år.

10 §.

Kostnaden — — — stadgas.

En åttondel av kostnaden fördelas mellan samtliga kommuner sålunda, att varje kommun bestrider åttondelen av pensionstillägget för pensionstagare, som av dess pensionsnämnd förklarats äga rätt till pension, och att, där tillägget blivit jämligt 8 § ökat, åttondelen av ökningen bestrides av den kommun, vilkens pensionsnämnd fattat beslut om ökningen. Är pensionsnämnd gemensam för två eller flera kommuner, avgöres dessa kommuner emellan frågan om betalningsskyldigheten med hänsyn till pensionstagarens mantalsskrivningsort vid det tillfälle, då pensionstillägget eller ökningen söktes. Minskas pensionstillägg, till vilket två eller flera kommuner lämna bidrag, skola dessa kommuners andelar i återstående beloppet bestämmas efter förhållandet mellan deras förutvarande bidrag.

En — — — stort belopp.

Kommunernas — — — Konungen.

16 §.

Ändring i taxeringsnämnds beslut enligt 14 § må, där fråga gäller tillämpning av 1 eller 5 §, av enskild sakägare ävensom av kommun samt av ombud, varom i 27 § förmåles, sökas hos pensionsstyrelsen, och skall ansökning därom vara pensionsstyrelsen tillhanda före utgången av augusti månad året näst efter det, för vilket pensionsavgift påförts eller bort påföras, vid äventyr att ansökningen eljest icke upptages till prövning. Befinnes ändringssökandet vara lagligen grundat, skall pensionsstyrelsen förordna om rättelse i avgiftspåföringen och i övrigt vidtaga de åtgärder, som därav må föranledas. I andra än här ovan anförda fall må ändring i taxeringsnämnds beslut enligt 14 § sökas av enskild sakägare ävensom av kommun samt av ombud, varom i 27 § förmåles, genom besvär inom den tid och i den ordning, som angående besvär över taxeringsnämnds beslut är stadgat. Har pensionsavgift blivit påförd den, som sålunda sökt ändring, är han ändock skyldig att erlægga avgiftsbeloppet med rätt att återfå vad han finnes hava för mycket erlagt.

Har — — — hos pensionsstyrelsen.

Finner pensionsstyrelsen vid granskning av den i 14 § omnämnda förteckning eller eljest, att någon i strid mot 1 eller 5 § påförts pensionsavgift eller befriats från erläggande av sådan avgift, må pensionsstyrelsen, ändock att ändring ej sökts, vidtaga erforderliga åtgärder till rättelse härutinnan. Förrän pensionsstyrelsen vidtager dylik åtgärd, skall den, saken rör, lämnas tillfälle att yttra sig.

Har för någon, vilken pensionsavgift påförts, sedermera sådant förhållande inträtt, att han, då avgiften skall erläggas, bör undantagas från avgiftsplikt, må frågan inom den tid och i den ordning, här ovan stadgats angående ändring i taxeringsnämnds beslut i fråga om tillämpning av 1 eller 5 §, hänskjutas till pensionsstyrelsen, som har att i ärendet fatta beslut och i övrigt vidtaga de åtgärder, som därav må föranledas.

19 §.

Varje — — — pensionsdistrikt.

Hava — — — pensionsdistrikt.

Där på grund av kommuns vidsträckthet eller folkmängd eller andra förhållanden så prövas lämpligt, må kommunen fördelas i två eller flera pensionsdistrikt. Likaså må, där så med hänsyn till föreliggande förhållanden prövas lämpligt, två eller flera kommuner sammanslås till

ett pensionsdistrikt. Beslut om sådan fördelning eller sammanslagning ävensom om upphävande eller förändring därav fattas å landet av kommunalstämma och i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga.

Beslutet — — — ogilla.

Fråga om fördelning eller sammanslagning av pensionsdistrikt må även väckas av Konungens befallningshavande, och skall därvid i övrigt förfaras på sätt här ovan är sagt.

20 §.

För — — — sex.

Ordförande i pensionsnämnd och suppleant för honom förordnas av Konungens befallningshavande för fyra år i sänder, Konungens befallningshavande dock obetaget att återkalla sådant förordnande och för den tid, som återstår, utse annan person.

Ledamöterna — — — återstått.

Där två eller flera kommuner sammanslagits till ett pensionsdistrikt, skall minst en ledamot i pensionsnämnden jämte en suppleant för denne utses av varje kommun; och äger Konungens befallningshavande att, efter vederbörande kommuners hörande, i övrigt bestämma, huru många ledamöter jämte suppleanter varje kommun har att välja.

Sedan — — — — ordförande.

Har — — — — förrättas.

23 §.

Pensionsnämnd sammanträder å ställe, som nämnden bestämmer, på kallelse av ordföranden, så ofta denne med avseende å inkomna ärendens antal och vikt finner det nödigt, dock minst en gång varje kalenderhalvår. Sammanträde skall av ordföranden, i samråd med det av pensionsstyrelsen jämlikt 27 § förordnade ombudet, utsättas till tid, då, enligt vad antagas kan, ombudet är oförhindrat att närvara. Tid och ställe för sammanträde låte ordföranden minst en vecka förut kungöra i kyrka samt tillika på annat lämpligt sätt bringa till allmänhetens kännedom; varjämte ombud, som enligt 27 § må vara av landstinget för distriktet utsett, genom ordförandens försorg i god tid skall om sammanträdet underrättas.

Suppleanten för ordföranden äger, om han icke är ledamot i nämnden, likväl närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna, men ej i beslutet.

Ordföranden — — — å ångfartyg.

24 §.

Pensionsnämnd må ej handlägga ärende, där icke, förutom ordföranden, minst två ledamöter äro tillstädes. I pensionsdistrikt, som bildats genom sammanslagning jämlikt 19 § av två eller flera kommuner, må pensionsnämnden ej handlägga ärende, som rör viss kommun, utan att minst en ledamot från denna kommun är tillstädes.

Inträffar — — — infinna sig.

Ordförande, ledamot eller vederbörligen kallad suppleant, som utan av pensionsnämnden godkänt förhinder utebliver från nämndens sammanträde, ävensom ordförande eller ledamot, vilken vid inträffat förhinder uraktlåter att underrätta suppleant, skall till kommunens kassa böta, ordföranden eller hans suppleant tjugufem kronor samt ledamot eller hans suppleant fem kronor; skolande, där pensionsdistrikt bildats genom sammanslagning jämlikt 19 § av två eller flera kommuner, böter, som erlagts av ordföranden eller hans suppleant, lika fördelas mellan kommunerna samt böter, som erlagts av ledamot eller hans suppleant, tillfalla kassan i den kommun, för vilken han är vald. Därest sammanträde med hänsyn till bestämmelserna i första stycket av denna paragraf måste inställas eller upplösas, böte ledamot eller suppleant dubbelt. Om uttagande av böter, varom ovan sägs, förordnar Konungens befallningshavande efter anmälan av ordföranden eller ledamot i vederbörande pensionsnämnd eller av pensionsstyrelsens ombud i orten.

26 §.

Pensionsnämnds ordförande har att ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i denna lag och de föreskrifter i övrigt, som rörande hans åligganden må av Konungen meddelas.

Ordföranden — — — besvär.

Sedan protokoll för pensionsnämnds sammanträde justerats, åligger det ordföranden att ofördröjligen till vederbörandes kännedom å förut kungjort ställe anslå en förteckning över de ansökningar, rörande vilka beslut fattats, och anses härigenom meddelande om besluten hava skett den dag anslag gjordes. Samtidigt skall ordföranden i betalt brev med allmänna posten tillställa varje sökande besked om det beslut, som fattats i anledning av hans ansökan.

28 §.

Ändring i pensionsnämnds beslut må av enskild sakägare ävensom av kommun samt av vederbörande i 27 § omförmälda ombud sökas hos

pensionsstyrelsen genom besvär, vilka skola ingivas till pensionsnämndens ordförande eller i betalt brev med allmänna posten vara till denne inkomna sist å trettionde dagen efter beslutets meddelande, den dagen oräknad, då sådant skedde. Ordföranden äge ock att över nämndens beslut anföra besvär. Över inkomna besvär skall nämnden avgiva yttrande.

Över — — — civildepartementet.

29 §.

Ansökning rörande pension skall ingivas till pensionsnämndens ordförande i det pensionsdistrikt, där sökanden senast blivit mantalskriven.

Ansökningen, som avfattas enligt fastställt formulär, skall innehålla nödiga upplysningar för utredande av sökandens pensionsrätt jämte en av honom undertecknad, på heder och samvete avgiven förklaring, att de lämnade upplysningarna äro med sanningen överensstämmande. Är sökanden ur stånd att själv avgiva sådan förklaring, skall riktigheten av upplysningarna intygas av två trovärdiga, med sökandens förhållanden förtrogna personer.

Vid ansökningen skall fogas prästbevis likaledes enligt fastställt formulär.

30 §.

Har någon på grund av varaktig oförmåga till arbete gjort ansökning om pension, skall pensionsnämnden pröva de i ansökningen lämnade upplysningar och åberopade handlingar samt på grund av denna prövning och kända förhållanden besluta, huruvida sökanden äger rätt till pension, ävensom, där ansökningen avser jämväl pensionstillägg, bestämma storleken av den årsinkomst, som skall läggas till grund för beräkning av pensionstilläggs belopp.

Sedan den i 28 § första stycket stadgade besvärstid gått till ända, skall beslutet i ärendet jämte tillhörande handlingar ävensom, därest besvär anförts över beslutet, nämndens yttrande över besvären av ordföranden snarast möjligt insändas till pensionsstyrelsen.

Söker någon, utan att till stöd därför åberopa varaktig oförmåga till arbete, endast pension på grund av erlagda avgifter enligt 6 eller 34 §, skall pensionsnämndens ordförande ofördröjligen översända ansökningen med tillhörande handlingar till pensionsstyrelsen.

Där — — — utfärdas.

Finnes pensionsnämnds beslut strida mot denna lag, äger pensionsstyrelsen, där ej på grund av anförda besvär rättelse kan ske, att återförvisa ärendet till förnyad prövning, dock att, där fel uppenbarligen blivit begånget vid bestämmandet av storleken av sökandens årsinkomst enligt 7 § samt detta fel antingen uppkommit allenast genom felräkning eller ock icke överstiger ett belopp av 50 kronor, pensionsstyrelsen må, efter vederbörandes hörande, utan återförvisning verkställa nödig rättelse.

Vad om ansökning rörande pension samt om handläggning av sådant ärende stadgats gäller i tillämpliga delar, där ej annorledes i denna lag föreskrives, jämväl om ärende rörande ökning, minskning eller indragning av pension. Innan pensionsnämnd fattar beslut i ärende rörande minskning eller indragning av pension, skall nämnden lämna pensionstagaren tillfälle att yttra sig.

31 §.

Pension — — — förvärvats.

Lag — — — pension.

Finnes grundad anledning antaga, att pension bör minskas eller indragas, äger pensionsstyrelsen, innan beslut därom i vederbörlig ordning fattats, förordna i förra fallet, att pensionen tillsvidare skall utgå med det minskade belopp, vartill förhållandena må föranleda, och i senare fallet, att pensionen tillsvidare icke skall utbetalas.

32 §.

Angående sättet och tiden för utbetalning av pension förordnas av Konungen.

Pensionsbelopp, som ej lyftats före utgången av året näst efter det, under vilket beloppet förfallit till betalning, vare förverkat.

På därom gjord framställning må pensionsstyrelsen till den, som på grund av bestämmelsen i 30 § fjärde stycket icke äger uppbära pension, återbetala av honom inom tid, som föreskrives i 14 och 15 §§, erlagda pensionsavgifter, dock icke om han försummat att erlagga honom påförd avgift och det årliga pensionsbeloppet på grund därav ej uppgår till sex kronor, och ej heller förrän han uppnått en ålder av sextiosju år.

33 §.

Den, som efter fyllda femton år bliver till arbete varaktigt oförmögen, men för vilken avgifter till erhållande av pension icke blivit erlagda, ävensom den, vilken vid nämnda ålder redan är varaktigt arbetsoförmögen, äger erhålla understöd under villkor och med belopp, som angående pensionstillägg är i 6 § stadgat.

Änkling, änka, ogift kvinna eller äkta makar, som äro till arbete varaktigt oförmögna, men icke berättigade till pension, och vilka hava att försörja barn eller adoptivbarn under femton år, äga erhålla understöd för sådant barn under villkor och med belopp, som i 6 § är stadgat angående pensionstillägg för barn.

Beträffande understöd, varom ovan sägs, gäller även i övrigt i tillämpliga delar vad i denna lag är föreskrivet om pensionstillägg och om kostnaden för dess bestridande samt om ansökning rörande pension och om pensions utbetalande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919, dock att vad i 8, 29, 30 och 31 §§ stadgas skall äga tillämpning från och med dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling; och må från och med sistnämnda dag ansökning om sådant tillägg till pension eller understöd, varom stadgas i 6 § femte stycket och 33 § andra stycket, ingivas och till prövning upptagas i enlighet med i denna lag meddelade bestämmelser, oaktat dessa i övrigt ännu icke trätt i kraft.

2)

L a g

om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Härigenom förordnas, att 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skall erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 141 häft. (Nr 412—413.) 2

3 §.

1 mom. För den, som före utgången av år 1918, i enlighet med vad nedan sägs, förvärvat rätt till sådant pensionstillägg, som omförmåles i 6 § andra stycket i lagen om allmän pensionsförsäkring, eller till understöd, varom stadgas i 33 § första stycket samma lag, eller till ökning därav, bestämmes, med den begränsning, som omförmåles i 2 mom. av denna paragraf, beloppet av pensionstillägg, understöd och ökning till följande procent av i 3 mom. här nedan stadgat belopp, nämligen

för den, som under år 1914 förvärvat sådan rätt, till 50 procent
» » » » » 1915 » » » » 60 »
» » » » » 1916 » » » » 70 »
» » » » » 1917 » » » » 80 »
» » » » » 1918 » » » » 90 »

Huruvida i fall, som i detta moment avses, rätt till pensionstillägg eller understöd förvärvats, bedömes enligt bestämmelserna i lagen om allmän pensionsförsäkring, i fråga om kvinna dock med den ändring, att inkomstgränsen för sådan rätt utgör 280 kronor.

Inträder för någon, som i detta moment avses, rätt till ökning av pensionstillägg eller understöd efter utgången av år 1918, skall ökningen utgå i enlighet med bestämmelserna i 3 mom. här nedan.

2 mom. För den, vilken vid 1914 års ingång fyllt sextiosju år, så ock för den, vilken vid nämnda tidpunkt fyllt femton men icke sextiosju år och redan då var till arbete varaktigt oförmögen samt år 1913 under sammanlagt mer än fyra månader åtnjutit full försörjning antingen av enskilda personer eller ock delvis av enskilda och delvis av fattigvården eller välgörenhetsinrättningar, bestämmes beloppet av sådant understöd, som omförmåles i 33 § första stycket i lagen om allmän pensionsförsäkring, eller ökning därav till 50 procent av i 3 mom. här nedan stadgat belopp.

För personer, tillhörande någon av de i detta moment angivna grupper, gälla med avseende å rätten till dylikt understöd bestämmelserna i nyssnämnda lag, i fråga om kvinna dock med den ändring, att inkomstgränsen för sådan rätt utgör 280 kronor.

3 mom. För den, som tillhör någon av de i 1 och 2 mom. här ovan angivna grupper, utgör grundbeloppet av pensionstillägg, som omförmåles i 6 § andra stycket i lagen om allmän pensionsförsäkring, eller understöd, varom stadgas i 33 § första stycket samma lag, för man 150 och för kvinna 140 kronor med avdrag, där årsinkomsten överstiger 50 kronor, av halva årsinkomsten, dock att, om årsinkomsten uppgår till 50

men icke till 100 kronor, avdrag skall ske allenast med det belopp, varmed årsinkomsten överstiger 50 kronor.

Sker minskning i den inkomst, efter vilken pensionstillägget eller understödet blivit bestämt, må tillägget eller understödet i enlighet därmed ökas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919.

Under återopande av andra sammansatta stats- och lagutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 3, varav ett tryckt exemplar härvid fogas, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit *dels* Eders Kungl. Maj:ts i ifrågavarande proposition framlagda förslag till lag om ändrad lydelse av 5—8, 10, 16, 19, 20, 23, 24, 26 och 28—33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, *dels ock* Eders Kungl. Maj:ts i samma proposition framlagda förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av berörda lag den 30 juni 1913.

Stockholm den 15 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.
